

de bres

A photograph of a single purple crocus flower with bright orange stamens, growing from a patch of green moss and dark soil. To the right of the flower is a thick, weathered wooden post. The background is a blurred natural setting with more moss and foliage.

Lentenummer

Jaargang 39 2025

IVN Vecht en Plassengebied laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we d.m.v. natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan centraal. Zie ook <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

De Bres is het tijdschrift voor de leden en donateurs van de IVN afdeling Vecht en Plassengebied. Wij zijn actief in het gebied aan weerszijden van de Vecht met daarin de plaatsen Utrecht, Leidsche Rijn, Vleuten-de Meern, Maarssen, Breukelen, Loosdrecht en Loenen. Dit is een gevarieerd landschap met een rijke natuur. In het gebied organiseren wij wandelingen, lezingen en cursussen. Op deze manier proberen we mensen zoveel mogelijk van het landschap te laten genieten en te laten ervaren hoe bijzonder de natuur is.

Nog geen lid? Ontdek de natuur met het IVN! Bovendien steun je als lid ons werk. Wij willen voor iedereen de natuur dichterbij brengen. Ook voor wie het niet vanzelfsprekend is, zoals ouderen, chronisch zieken en kinderen. Jouw lidmaatschap helpt daarbij.

Vanaf €25,- per jaar ben je al lid, meld je aan via de website <https://www.ivn.nl/steun-ivn/word-lid>

Bericht van de voorzitter

Lente! De tijd van lammetjes in de wei, krokussen in het gras, katjes aan de wilgen en bloesem aan de perenbomen. Daar wordt een mens vrolijk van; de winterdepressie verdwijnt als sneeuw (sneeuw - wat was dat ook alweer?) voor de zon (heerlijk!).

Als voorzitter van onze sprankelende afdeling heeft de lente voor mij ook een andere associatie: de algemene ledenvergadering, liefkozend ALV genoemd. Dit lentenummer van de Bres is tevens het ALV-nummer, waarin we als bestuur en als werkgroepen terugkijken op het afgelopen jaar. Dat bracht me ertoe om te filosoferen over het concept 'ALV'. Misschien kan ik je daarmee overhalen om dit jaar de ALV (9 april 2025 - save the date!) een keer bij te wonen.

Je ervaart het wellicht niet zo direct, maar onze IVN-afdeling Vecht en Plassengebied is een echte vereniging. Sterker nog, een zelfstandige vereniging met eigen leden, een eigen bestuur en een eigen beleid. We horen wel bij landelijk IVN, maar dat doen we uit volle overtuiging, geheel vrijwillig en op basis van onze eigen statuten. Uiteindelijk zijn - heel democratisch - de leden de baas. De leden bepalen het beleid en de leden kiezen het bestuur. Het bestuur doet vervolgens zijn best om de wensen van de leden vorm te geven. Zo simpel is het!

Dat democratische proces geven we, op basis van de statuten, vorm door middel van de ALV. Een belangrijk formeel onderdeel daarvan is dat het bestuur in de ALV verantwoording aflegt over het gevoerde beleid van het afgelopen jaar, zowel qua activiteiten als qua financiën. Als de leden daarmee tevreden zijn, verlenen ze het bestuur decharge: 'Goed gedaan, mensen!'. Een minstens zo belangrijk, maar minder formeel (want niet in de statuten vastgelegd) onderdeel is, dat we met elkaar bespreken hoe we het komende jaar gaan invullen: beetje meer van dit, minder van dat, oppassen voor iets, iets anders uitproberen, et cetera.

Voor mij is de ALV altijd een hele klus, waar ik tegenop zie, naar uitkijk en me op verheug. Want ik wil wel dat iedereen aan het eind van de avond met een goed gevoel naar huis gaat. Zoals het een ware democratie betaamt zal wellicht niet iedereen zijn zin krijgen, maar op z'n minst moeten we allemaal ons zegje gedaan kunnen hebben.

En als jij nu denkt: "Ja maar, balans, kosten/baten, decharge, reglementen: saai, daar heb ik niks mee! Ik hou me liever bezig met vogels, vleermuizen, varens of muurplanten...", bedenk dan dat het ook gewoon gezellig is om elkaar te ontmoeten en bij te praten. Want daar ruimen we dit jaar weer volop tijd voor in. Kom je ook?

Groeten,
Hans van Loenhoud

Bij de voorplaat

Hier zie je een voorbeeld van de veerkracht van de natuur. In de Commelinhof Groeit deze crocus tussen de tegels van het terras. Het gaat hier om de boerencrocus, bloeit in februari of maart als stinzenplant.

In het wild groeit deze crocus in Servie, Bulgarije en Hongarij in bossen op beschaduwde hellingen.

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van IVN Vecht en Plassengebied nodigt alle leden van harte uit voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering. Na afloop is er een drankje en hapje en gelegenheid om elkaar te spreken.

Tijdstip: 9 april 2025 om 20:00 uur, inloop vanaf 19.30
Locatie: Emmaus Haarzuilens, Eikstraat 14, Haarzuilens

Agenda

1. Opening
2. Bijkomende agendapunten
3. Mededelingen
4. Notulen Algemene Ledenvergadering 2024
5. Toelichting financieel jaarverslag penningmeester
6. Verslag Kascommissie en verkiezing nieuw kascommissielid
7. Jaarverslag 2024.
Deze vindt U in de lente Bres
8. Kort rondje werkgroepen met in het kort de plannen voor komend jaar
9. Aftreden en verkiezing bestuursleden:
De termijn van Kees is afgelopen,
hij stelt zich herkiesbaar voor de komende periode.
10. WBTR: ter goedkeuring, deze wordt per mail toegestuurd
11. Beleidsplan 2025 -2030 , ter goedkeuring.
Deze wordt per mail toegestuurd
12. Rondvraag

Gezellig samenzijn onder genot van een drankje.

Fotowedstrijd

Van april t/m september 2025 organiseren we iedere maand een fotowedstrijd met elke keer een ander thema. Het thema van april is Stadsnatuur.

We nodigen je uit om je mooiste foto in te sturen. Aan het eind van de maand kiest een jury een winnaar.

De winnende foto's worden bekend gemaakt op onze website en op het Natuurcafé.

Elke winnende foto krijgt een ereplek in het streekmuseum Vredegoed. In oktober kiezen we ook de beste foto van het seizoen.

Meer informatie is vanaf eind maart te vinden op onze website.

Contactpersonen: Monique ten Hagen) en Kees Goossen (fotowedstrijd@ivnvechtplassen.nl)

Natuurfotografie is ook één van de onderwerpen van de lopende voorjaarsnatuurs cursus. Dit onderwerp wordt gepresenteerd door Joëlle Baijer. Dinsdag 8 april is de lezing en zaterdag 12 april is de excursie. Een uitgelezen kans om misschien wel de winnende foto de schieten!

Jaarverslag IVN Vecht en Plassengebied 2024

Met veel genoegen biedt het bestuur van IVN-afdeling Vecht en Plassengebied u het jaarverslag over 2024 aan.

IVN, instituut voor natuureducatie, verbindt mens en natuur. Wij laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. IVN wil de natuur dichterbij mensen brengen, zodat zij de natuur in hun hart sluiten en hier ook beter voor zullen zorgen. Dit draagt bij aan een duurzame samenleving en aan de individuele

gezondheid en het welzijn van mensen. IVN-afdeling Vecht en Plassengebied heeft als werkgebied de gemeenten Utrecht en Stichtse Vecht. Momenteel hebben we 280 leden.

Net als andere jaren organiseerde onze afdeling allerlei activiteiten die mens en natuur bij elkaar brengen. In dit jaarverslag vindt u daarover vanuit verschillende werkgroepen een korte samenvatting. Uiteraard geven wij u ook het financieel jaaroverzicht.

Toelichting financieel jaarverslag

Toelichting financieel jaarverslag 2024
Afgelopen jaar was er weinig bijzonders. Cursisten van de verschillende cursussen betaalden hun cursusgeld zonder problemen op tijd. De Natuur Gidsen Opleiding is financieel afgerond en het restbedrag blijft staan als reserve.
Contributie inkomsten waren iets meer dan in voorgaande jaren. De balans is dat het aantal nieuwe leden en leden die opzeggen mooi in evenwicht is. Een handjevol leden betaald nog rechtstreeks aan de vereniging, de rest gaat allemaal via het ledenprogramma Procurios, (IVN landelijk houdt dit bij) Controle op de leden telkens eind van het boekjaar.

In 2023 is de rente bij de banken opeens verhoogd. Dat is goed te merken, iets meer dan de helft van die rente gaat op in de bankkosten!
In 2024 is tikkie geactiveerd via een tussenbank, gebruik is met een QR-code. Deelnemers aan excursies zijn ons goed gezind, tevreden en geven zowel contant als met tikkie.
Wel moet de QR-code elk jaar worden vernieuwd ivm geldigheid!

Terenia de Reus,
Penningmeester IVN Vecht en Plassengebied.

Winst en Verliesrekening 2024

Omschrijving	Werkelijk 2022		Begroot 2023		Werkelijk 2023		Begroot 2024		Werkelijk 2024	
	debet	credit	debet	credit	debet	credit	debet	credit	debet	credit
cursuskosten	723,35		700,00		3627,84		750,00		363,75	
spreker docenten	16,60		100,00		40,00		200,00		382,02	
zaalhuur	1919,20		1500,00		2040,00		2000,00		1151,00	
onkosten vrijwilligers	700,27		1000,00		1384,20		1400,00		2233,63	
consumpties	672,26		600,00		2232,09		600,00		642,57	
kosten activiteiten	226,49		350,00		147,50		250,00		1658,00	
verenigingsactiviteiten	86,16		450,00							
representatiekosten							300,00		163,48	
administratiekosten	303,38		400,00		232,32		150,00			
Bres	1266,28		1400,00		1314,62		1400,00		1427,56	
postzegels	100,60				443,60		100,00			
websitekosten	21,78				53,24		80,00		74,44	
bankkosten	212,23		250,00		223,31		200,00		265,61	
overige bestuurskosten	46,56		100,00				100,00			
publiciteits artikelen	29,19					20,00		50,00		73,00
ontvangen contributies		3375,00		3300,00		3843,60		3600,00		4148,00
ontvangen subsidies		252,30		200,00		204,82		200,00		284,73
ontvangen donaties		25,00		150,00		125,00		100,00		1194,95
ontvangen deelname activiteiten		269,00		300,00		270,00		300,00		307,50
collectebus excursies		1094,90		700,00		1337,65		980,00		1563,02
aangevraagde excursies		650,00		350,00		425,00		350,00		635,00
cursusgelden		3230,00		1850,00		7284,08		1800,00		2702,50
rente opbrengst banken						140,85		150,00		425,18
<<winst>>		2525,87				1912,28				2971,82

8850,00 8896,00 6850,00 6850,00 13651,00 13651,00 7530,00 7530,00 11333,00 11333,00

BALANS				
	2023		2024	
omschrijving	debet	credit	debet	credit
Kapitaal		13681,37		15593,65
Reservering Commelinhof		2309,97		2265,97
Reservering NGO		4502,28		1223,83
Reservering F. de Winterfonds		11511,13		10511,13
Reservering U-Pas		275,00		275,00
ASN-spaarrekening	22454,31		22728,11	
TRIOdos betaalrekening	1402,17		1319,28	
TRIOdos rentemeerrekening	11576,45		8684,27	
Debiteuren	1,00			
Crediteuren		1241,90		181,01
Vooruitbetaalde posten			290,75	
Resultaat		1912,28		2971,82
TOTAAL	35433,93	35433,93	33022,41	33022,41

F. de Winterfonds

Jaar	Stand	Onderwerp	Toegewezen
Restant donatie 2014	20.000,00	Vleermuiskasten	255,21
		Vechtensteindag	158,83
		uitbreiding Commelinhof	500,00
Restant donatie 2015	19.085,96	uitbreiding Commelinhof	500,00
		Advertentiereeks	250,00
		Workshop voor gidsen	250,00
Restant donatie 2016	18.085,96	Natuurgidsencursus	500,00
		uitbreiding Commelinhof	500,00
Restant donatie 2017	17.000,00	Batdetector	300,00
		Nascholing gidsen	500,00
		J.P. Thijssedag	200,00
Restant donatie 2018	15.700,00	Nascholing gidsen werkgroep Utrecht	333,00
		uitbreiding Commelinhof	333,00
		Kinderactiviteit werkgroep Utrecht	333,00
Restant donatie 2019	15.651,00	Sneeuwklorkjesboom Commelinhof	205,62
		Loepjes bij excursies PaddenstoelenWG	288,43
Restant donatie 2020	15.156,95	bomen kinderboerderij Otterspoor	542,51
		IVN wandelapp	250,00
		archief Commelinhof	450,00
Restant donatie 2021	13.914,10	Leifruithaag Vrijhof Oostwaard	1000,00
Restant donatie 2022	12.914,10	Langs monumentale bomen -boekjes	415,00
		Kidskoffer Stadsnatuur	229,97
Restant donatie 2023	12.269,13	2 tuinbanken Commelinhof	758,00
Restant donatie 2024	11.511,13	zoekkaarten excursiegebruik	362,05
		J.P. Thijssedag Marker wadden	637,95
Restant donatie 2025	10.511,13		

Jaarverslag IVN Vecht en Plassengebied 2024

Het bestuur

Het bestuur bestaat momenteel uit Hans van Loenhoud (voorzitter), Truus Lefeber (secretaris), Terenia de Reus (penningmeester), en de algemene bestuursleden Monique ten Hagen en Kees Goossen. Monique is in de vorige algemene ledenvergadering benoemd, tegelijk met het aftreden van Anina Jonker.

Het bestuur vergaderde gemiddeld eens per twee maanden en behandelde zowel lopende zaken die aandacht behoeven als beleidspunten om de toekomst van onze afdeling in goede banen te leiden. In 2024 organiseerden wij een nieuwjaarsreceptie, de algemene ledenvergadering en verschillende overlegavonden voor actieve leden.

Eens per kwartaal namen wij deel aan het provincie brede overleg van IVN regio Utrecht, waarin bestuurders van de tien afdelingen van de provincie ervaringen uitwisselen. In dit regio-overleg is ons bestuur vertegenwoordigd door Kees Goossen en Hans van Loenhoud. Daarnaast hebben wij meegewerkt aan de organisatie van de jaarlijkse regiodag waarop IVN-ers van de verschillende Utrechtse afdelingen elkaar ontmoeten.

Naast de reguliere bestuurszaken is ieder individueel bestuurslid contactpersoon voor een of meer werkgroepen. Zo bleef het bestuur het afgelopen jaar goed op de hoogte van wat er binnen onze afdeling speelt. Ook is het bestuur aanspreekpunt voor de vertrouwenspersoon van onze afdeling, Tineke Schermerhorn.

keer een Bresbrief!, waarin wij actuele berichten, aankondigingen en wetenswaardigheden met elkaar delen.

Communicatie

De website www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied wordt goed bezocht. De werkgroep Communicatie houdt deze website actueel met belangrijke informatie over de afdeling zoals excursies en cursussen, de diverse werkgroepen, het beleidsplan en het huishoudelijk reglement.

Ook op Facebook en Instagram zijn we steeds meer actief. In begin 2025 is Gwenda de Haan bij de werkgroep communicatie aangetreden om onze

aanwezigheid op sociale media verder te versterken.

Daarnaast kwam ons afdelingsblad De Bres zoals gebruikelijk vier keer uit. Ook verstuurden wij vijf keer een Bresbrief!, waarin wij actuele berichten,

Tops

Een van de hoogtepunten van 2024 was de officiële afsluiting van de NGO (natuurgidsenopleiding) in september. Na een gedegen studie van ruim anderhalf jaar konden we weer 14 nieuwe gidsen binnen onze afdeling verwelkomen. Zij zijn inmiddels met veel enthousiasme aan de slag gegaan.

Ook heel geslaagd was de Jac. P. Thijssen-dag, eind maart. Met ca 50 IVN-er bezochten wij onder een strakblauwe hemel de prachtige Marker Wadden, waar wij hebben genoten van onder andere de flamingo's en goudknopjes.

Vermeldenswaard is verder de voorzichtige opstart van het natuurcafé bij Streekmuseum Vredegoed. Dit initiatief van Kees Goossen, in nauwe samenwerking met Vredegoed, is een nieuw concept om op een laagdrempelige manier contact te leggen met passanten die wij anders niet zo makkelijk bereiken. Het experiment pakte zo goed uit dat wij het natuurcafé in 2025 volop voortzetten, mede dankzij de inzet van een aantal nieuwe gidsen: iedere eerste zondagmiddag van mei t/m oktober is het natuurcafé geopend met boeiende stands en korte excursies.

Ook financieel ging het ons voor de wind. Door de groeiende belangstelling voor onze excursies en het toegenomen betaalgemak met de introductie van betaling per QR-code kregen we meer, en grotere, bijdragen binnen. Het toegenomen ledenaantal en de hogere rente hielpen ook mee.

Paddenstoelenwerkgroep Op 6 september begonnen we weer met de wekelijkse bosstruintochten op zoek naar paddenstoelen. Twee nieuwe leden hadden zich aangemeld: Laurenske Sierkstra en Anne Marie Wesseling. Zij stortten zich met groot enthousiasme in de wereld der zwammen. Naast de gebieden die we elk jaar weer bezoeken was er nu een nieuwkomer: de Maliebaan in de stad Utrecht. Gebleken was uit

onderzoek van Peter Jan Keizer, de stadsmycoloog, dat er in de groenstrook van de Maliebaan hele bijzondere paddenstoelen groeien. Dat wilden we dus gaan bekijken. Ondanks dat het seizoen al een beetje aan het aflopen was vonden we inderdaad aardig wat soorten. Ook niet onbelangrijk was de oliebollenkraam en de koffie met taart op de Biltstraat.

Wat verder nieuw was dit jaar was de manier waarop excursiedeelnemers een vrijwillige bijdrage konden betalen als dank voor de genoten rondleiding. Naast de oude manier van de contante bijdrage hebben we ook gewezen op de mogelijkheid via een tikkie of overmaking geld te doneren aan het IVN. Voor onze publieksexkursie in Over Holland, bezocht door 33 personen, leverde dat E65,60 contant op en E36,- via een tikkie, dus totaal E101,60. Voor de publieksexkursie op Nijenrode werden we gewaardeerd met E146,77 contant, E178,50 via tikkie en E20,- via gewone overmaking, wat een totaal is van E345,27. Het aantal deelnemers bij de Nijenrode excursie was totaal 129, waarvan 28 kinderen. Natuurlijk zijn we heel trots op dit resultaat, waaruit blijkt dat ons werk gewaardeerd wordt! Ook blijkt hieruit dat we een flinke stap voorwaarts hebben gezet met de "moderne" manier van doneren.

Afgelopen jaar is weer hard gewerkt aan bijscholing. We hebben, net als vorig jaar, weer een duinexcursie gedaan met Alfons Vaessen. Ellen en Laurenske deden de basis cursus bij de NMV en zijn daar beiden voor geslaagd. Gefeliciteerd! Alie en ondergetekende volgden de binnenlandse werkweek van het NMV in het Koos Vorrinckhuis in Lage Vuursche en Truus en Tineke deden de weekendcursus van het NMV. Allemaal hebben we veel bijgeleerd en kunnen dat vervolgens weer overdragen.

Tot slot nog een paar leuke vondsten van afgelopen jaar: foto 1: de Zwarte kluifzwam; foto 2: de groene glibberzwam; foto 3: op de Maliebaan

Hanni Meulemans

Jaarverslag IVN Vecht en Plassengebied 202

De vleermuizen in 2024

Zoals ieder jaar begonnen we dit jaar met het tellen van de overwinterende vleermuizen in enkele objecten. In de ijskelder van Doornburgh waren evenals een jaar eerder aardig wat baardvleermuizen. Deze soort vleermuizen nemen we in de zomer niet echt waar omdat we het uitgezonden geluid niet goed kunnen onderscheiden van dat van andere vleermuizen. In park Vechtenstein waren weer enkele vleermuiskasten bezet, vooral door rosse vleermuizen. We tellen ook in kasteel De Haar, de stookkelder op Nijenrode en de vleermuiskasten op de golfbaan en omgeving. In Haarzuilens is een prachtige vleermuiskelder gemaakt, maar evenals voorgaande jaren wordt hier geen gebruik van gemaakt. Dat doet ons altijd weer beseffen dat compensatiemaatregelen lang niet altijd doeltreffend zijn.

De gemeente Stichtse Vecht is gestart met het inzetten van een SMP (soortenmanagementplan) en heeft ons uitgenodigd om daar een beetje over mee te denken. In het zomernummer van de Bres hebben we hier aandacht aan besteed.

Ook de tweekleurige vleermuizen in Maarssenbroek hebben ons dit jaar weer aardig beziggehouden. De zoogdiervereniging is een project gestart om deze unieke vleermuissoort beter in kaart te brengen. Onderdeel van dit project was het proberen één of meer van deze dieren te vangen en van een zender te voorzien. Begin juli werden er op 5 bruggetjes in Maarssenbroek heel hoopgehangen. Lange tijd vlogen er wel vleermuizen in, die snel werden bevrijd, maar niet de gevraagde soort. 'S Morgens heel vroeg vlogen er dan toch 2 tweekleurige zogende vrouwtjes in het net. Deze werden gezenderd en konden in de 10 dagen erna

worden gevolgd. In deze tijd veranderden deze vleermuizen voortdurend van plaats. Met heel veel vleermuisenthousiastelingen hebben we geprobeerd een en ander in kaart te brengen. We weten nu dat deze vleermuizen behoefte hebben aan veel plaatsen waar zij af en toe kunnen verblijven.

Ook in 2024 hebben we voor het IVN weer 2 vleermuisexcursies georganiseerd. Dit jaar was de stadsexcursie in het tuinencomplex De Pioniers. Hier konden we in een prettig zaaltje met een powerpointpresentatie over het nachtelijke leven van vleermuizen vertellen. Aansluitend luisterden we in het tuinencomplex en in de omgeving naar vleermuizen. Ook voor de excursie in de Nacht van de vleermuis op Nijenrode was weer veel belangstelling.

Jaarverslag Wandelgroep 2024.

In 2024 hebben wij vijf wandelingen gedaan, in augustus was er te weinig belangstelling. Totaal waren er 18 wandelaars gedurende het hele jaar. 3 maart wandelden wij in het Wodanseiken bos bij Wolfheze met zijn mooie kronkelende beken. Het was prachtig weer, we zaten op een bankje en zagen de eerste citroentje vlinders. 21 april liepen we langs de Hollandse Kade van Kockengen naar Woerden. (weide vogels) Zondag 16 juni werden we verrast door heftige regenbuien, we liepen vanaf station Baarn naar Kasteel Groeneveld, waar we tijdens een bui een tentoonstelling en de Xylotheek konden bezoeken. Zondag 27 oktober gingen we o.l.v. Titia een bomen wandeling in Overvecht doen met prachtige herfstkleuren en veel exotische soorten o.a. de Anna Paulowna-boom. Zondag 15 december liepen we het Stoetwegenpad, een klompenpad tussen Driebergen- Zeist en Bunnik. Door de vele regen was het soms wel blubber trappen op onze "klompen". Gelukkig was het Jaagpad langs de KrommeRijn goed te doen, met koffie in het centrum van Bunnik. Iedereen die mee wil wandelen in 2025 kan zich per e-mail of whatsapp aanmelden bij de Wandelgroep@ivnvechtptlassen.nl Willemien Valewink.

Jaarverslag vogelwerkgroep

Er zijn 3 excursies geweest:

21 april, Wavershoek, 6 deelnemers, opbrengst €7.50
26 mei, de Groene Jonker, 12 deelnemers, opbrengst €64.00
23 juni, Bert Bospad, 12 deelnemers, opbrengst €42.00
De laatste excursie is een

combinatiewandeling landschap, trilveen, flora en fauna, onder (bezielende) leiding van Jan Maas Deze wandelingen staan voor 2025 ook weer op het programma.

De 3 cursisten van de natuurgidsenopleiding hebben hun stage afgerond (en zullen nog een eigen excursie organiseren in 2025).

De vogelwerkgroep heeft 1 x per maand, in diverse gebieden, 'gevogeld'. Altijd op de 2e zondag van de maand.

Het aantal deelnemers is flink toegenomen. Er is nu een 'actieve' groep en een 'meeloopgroep'.

Voorbeeld van 'vogelvangst': IJsvogels, wintertalingen, boomkruiper, staartmezen, putters, koperwieken, bonte spechten, grauwe ganzen, nijlganzen, tafel-, krak-, kuif- en wilde eenden, buizerd, futen, een vink en het gekrijs van een waterral

Contactpersoon: Joop Bouwman

2024 Vertrouwens Contact Persoon

In 2024 bleef mijn mailbox leeg en ik werd niet direct aangesproken naar aanleiding van ongewenst gedrag. Wel nam het bestuur initiatief tot overleg over een situatie en nam vervolgens ook initiatief om te komen tot een oplossing. Door herschikking van taken in het bestuur is Truus Lefeber nu de VCP- bestuursverantwoordelijke.

Ongewenst gedrag is elk gedrag van een ander waarbij de vrager/melder zich in zijn integriteit aangetast voelt. Ik ben beschikbaar voor iedereen met een vraag of melding over ongewenst gedrag van een ander binnen IVN Vecht en Plassengebied. Dus voor leden, deelnemers aan activiteiten, familiel

eden of bekenden van deelnemers in geval de deelnemers kinderen zijn. De vrager/melder doet het verhaal en we besluiten samen over een vervolg. Voor de zekerheid meld ik dat alle ongewenst gedrag aandacht behoeft. Mijn streven is om het vrijwilligerswerk binnen onze afdeling voor ons allen zo plezierig als mogelijk te laten zijn. Op de website ben ik te vinden onder het kopje "contacten" met é-mailadres VCP@ivnvechtptlassen.nl.

Jaarverslag IVN Vecht en Plassengebied 2024

Natuurkoffer

Onze werkgroep bestond in 2024 uit 6 personen. We zijn in elk seizoen naar alle afdelingen van verzorgingshuis de AA en dagbesteding de Twijg geweest. Nieuw dit jaar was 2 x een bezoek aan de donderdagmiddaggroep voor oudere dames in buurthuis Over Noord, hier hebben we knutselactiviteiten met natuur gedaan. We zijn 4 x met een groep van 8 bewoners, in rolstoel of met rollator of een arm, op excursie geweest naar onder andere Nijenrode en OverHolland.

Jaarverslag 2024 van de werkgroep Commelinhof

Ook in de winterperiode wordt er gewerkt in de Commelinhof. Voor de opening op zondag 18 februari worden de bordjes gezet en het tuinhuisje schoongemaakt om het publiek te kunnen ontvangen.

In 2024 hebben ruim 200 personen de tuin bezocht. Uit het hele land komen ze om deze unieke tuin te bewonderen. Maar ook vaste bezoekers zijn blij dat de tuin weer geopend is. De natuurwerkgroep Kockengen en tuingroep uit Eemland zijn bij ons op excursie geweest. De groep ecologiestudenten bezoeken elk jaar onze tuin en worden dan verrast door het veelsoortige aanbod. We zijn gestart met het organiseren van werkdagen op de zaterdag. Helaas werd daar geen gebruik van gemaakt. Jammer maar op de natuurwerkdag kwamen 6 personen ons 'n handje helpen.

Op de NL-Doet dag is door een ict bedrijf hard gewerkt aan de paden en het verwijderen van onkruid en het plaatsen van het hekwerk. Ondanks deze extra hulp komen we nog steeds handen tekort om de tuin goed te kunnen onderhouden.

De gemeente heeft sinds lange tijd dit jaar de tuin weer bezocht. Bomen waren gekapt en daarvoor zijn 3 nieuwe bomen aangeplant. De gemeente heeft ook gekeken naar het onderhoud van het tuinhuisje. Het tuinhuisje staat op de gemeentelijke monumentenlijst. Sinds kort hebben we het monumentenschildje uit handen van de burgemeester mogen ontvangen.

Moestuiniëren voor beginners 2024' (Utrecht Natuurlijk en IVN)

Op 4 juni hebben we de 6^e editie van de cursus 'Moestuiniëren voor beginners' afgerond met een dinsdagavondexcursie op de Utrecht Natuurlijktoin Hoge Woerd. We werden rondgeleid door Erna, moesten af en toe schuilen voor de plensbuien, er was veel te zien en te beleven. De week ervoor werden we op dinsdagavond door Richard ontvangen op het volkstuincomplex De Pioniers. Oh, wat was het een slecht voorjaar, vooral voor beginnende moestuinders. Regen, koud en zo veel slakken, pfff. Leuk om te horen hoe het iedereen verging: van toch nog wat peultjes, de uitjes deden het goed, maar veel mislukte oogsten, en wie weet: de capucijners... De aanmelding verliep licht chaotisch, begin januari nog bijna geen aanmeldingen en opeens, na publicatie in de VAR: ze stroomden binnen! Er was vooral veel animo voor de lessen in Leidsche Rijn, daar plaatsten we 18 deelnemers, en het lokaaltje zat propvol de eerste keer, te veel..... Op Stadstuin De Klopvaart beperkten we tot 12 deelnemers en dat ging goed.

De deelnemers startten enthousiast met onze zaadjes en pootuitjes in hun eigen moestuin, bij huis, in bakken, in de tuin of op het balkon of dakterras, of op een volkstuincomplex. De basisprincipes van gezonde bodem en dus moestuiniëren zonder gifstoffen en kunstmest passeerden de revue tijdens de drie avondlessen. We bespraken o.a. een plan maken, de grond voorbereiden, zaaien, verspenen, wisselteelt, (on)kruiden, en last but not least : plaag- en hulpdieren. De deelnemers lazen alles na in de lesbrieven, en het uitgedeelde cursusboek van IVN. We hebben gezamenlijk zaaibakjes gemaakt en onderzochten meegebrachte tuinaarde. Ze gingen enthousiast aan het werk, in de tuin of op het balkon. Vooral werden veel ervaringen uitgewisseld, en we hielden contact via de appgroep of via de mail. En wat ging het deze keer dramatisch slecht bij bijna allemaal. Omgewaaid tuinkasten, zaadjes die niet opkwamen en vooral veel veel veel slakken. Alle middelen zijn uitgeprobeerd, maar te vaak wonnen de slakken. Dus weer opnieuw beginnen. Toch waren er veel verschillen onderling,

en was het heel leuk om elkaars foto's te kunnen bekijken tijdens en na de lessen en excursies.

De deelnemers hebben ervaren hoe moeizaam het soms kan gaan en dat elk seizoen anders is, dat ervaren moestuiniers ook soms met de handen in het haar zitten. We hopen dat ze met goede moed volhouden, dat een deel van de oogst wel lukt. Want het is en blijft een mooie uitdaging om eigen groenten en bloemen te telen. Ze hebben tips gekregen om hun weg te zoeken op internet voor nadere vragen. We wensten iedereen verbetering van de condities en vooral veel natuur- en buitenplezier

Waterwerkgroep

Naast de gebruikelijke Watersafari, dit jaar bij het Gagelbos, en de wateractiviteit met het natuuretmaal hebben we dit jaar een hele uitgebreide Bijscholing Waterleven, van watervlo tot watersalamander, bij Vrijhof Oostwaard. Dit was heel succesvol met 24 deelnemers, zowel IVN-ers als andere mensen.

Ook hebben we een theorie-avond en een praktijkochtend verzorgd voor de Natuurcursus.

Werkgroep Stadsnatuur Utrecht

De werkgroep bestaat uit 11 leden. Het complete jaarverslag is bij de werkgroep stadsnatuur op te vragen. In 2024 organiseerden we 24 activiteiten voor 398 deelnemers. 13 publieksexcursies – 223 deelnemers
9 excursies op verzoek – 139 deelnemers
2 activiteiten natuurscursus – 36 deelnemers

Wat voor weer vandaag?

Het Normaal Amsterdams Peil, de referentie waterstand die in Nederland gebruikelijk is, heeft zijn oorsprong in het Stadspeyl van Amsterdam. Dit peil is bepaald door het meten van de waterstanden op het Y bij het stadswaterkantoor te Amsterdam van september 1683 tot september 1684. Het was daarbij de bedoeling om een hoogte te bepalen voor de Zuiderzeedijken om het achterland te beschermen bij stormvloed. Het gemiddeld hoogwater op het Y te Amsterdam werd het Stadspeyl, later omgedoopt in het Amsterdams Peil. Nu kun je je afvragen wat nu aanleiding geweest mag zijn om dit peil te gaan bepalen. En heeft heeft alles maken de de verruwing van het klimaat in de loop van de 17e eeuw. Misschien heeft u wel eens gehoord van de Kleine IJstijd, een periode met een kouder klimaat in de 17e en 18e eeuw. Dit was een periode met vaak strenge winters die met regelmaat al in november begonnen tot soms aanhielden tot ver in april. Winters zoals 1663, maar dan op steroïden; soms met bevroren rivieren tot begin april. Of met extreem zachte winters, maar dan met vaak meerdere stormvloed in een enkel seizoen waarbij de stormvloed van 1953 zelfs verbleekt tot een mild briesje. En zie, hier treedt een fraaie parallel op met de

stormvloed van de Kleine IJstijd en 'onze stormvloed' van 1953. De laatste leidde tot het afsluiten van de Zeeuwse zeearmen om het achterland door waterkeringen te beschermen. Maar de aanleiding om het waterpeil op het Y te gaan bepalen is dezelfde geweest. Regelmatige overstromingen langs de Zuiderzee kusten, met name rond Amsterdam, als er weer eens een stormvloed voorbij kwam noopten tot maatregelen. Zo ontstond in Amsterdam de wens om de stad te beschermen tegen die stormvloed. Het plan was om de stroomgeulen tussen de Waddeneilanden af te dammen. Deze dammen moesten beletten dat bij elke stormvloed opnieuw de omgeving van Amsterdam weer eens blank stond met de dreiging van het onderlopen van de stad zelf. En meten is weten.

Dat de dammen tussen de Waddeneilanden nooit zijn aangelegd heeft meerdere oorzaken, dit nog afgezien van de ontbrekende techniek en de astronomische kosten. We moeten onder meer ook even kijken naar de zware concurrentie tussen Amsterdam en Zwolle. Want niet alleen rond het Y waren er zware overstromingen. Ook de IJssel-Vechtdelta in Overijssel had er last van. Maar in tegenstelling tot de regio Amsterdam hadden Zwolle, Kampen of andere steden in die regio in deze delta betrekkelijk weinig last van het hoge water,

want gelegen op hogere grond. En het kon de beleggers in Zwolle eigenlijk niets schelen dat bijvoorbeeld polder Mastenbroek weer eens onder water stond en er vele slachtoffers te betreuren waren; als de pacht uit de investering, de polder dus, maar rendeerde. Immers, de pachters van Mastenbroek waren zelf verantwoordelijk voor dijk en onderhoud. Maar het land was van de Zwolse belegger. Dezelfde Zwolse belegger, of die uit Kampen en zelfs Deventer en Zutphen waren in heftige concurrentie met Amsterdam over de betonning van de scheepvaartroutes over de Zuiderzee. Het voornemen voor afsluiting van de zeearmen tussen de Waddeneilanden viel in Zwolle dan ook niet in goede aarde. Want er zou dan pacht betaald moeten worden aan de concurrent voor doorgang bij vaart en sluis naar open zee, als doorgang al toegestaan zou worden. Zo is er van afdamming nooit iets terecht gekomen.

Ton Lindeman

Bijschrift afbeelding:

Een illustratie van de dijkdoorbraak aan de Zuiderzeekust van Noord-Holland en in het Y bij de stormvloed van 4 en 5 november 1675. (Public Domain/Rijksmuseum Amsterdam)

Van Vegt en Steyn tot Vechtenstein

In het album 'DE VECHT' uitgegeven in 1915 doet Jac. P. Thijsse verslag van de wandeling langs de Vecht van de Weerdsluis in Utrecht tot aan de Zuiderzee, waarbij hij samen met zijn metgezel op de eerste dag Nieuwersluis wil bereiken. Van de wandeling volgen hier een aantal fragmenten waarbij Jac. P. Thijsse aan het woord is. Deze worden aangevuld met cursief afgedrukte hedendaagse informatie.

"Fort de Klop ligt vanaf de Vechtdijk gezien listig verborgen achter een paar huizen, maar een schildwacht op klompen duidt op de nabijheid van het fort. Hij overziet vanaf die plek de Klopdijs en de Klopvaart die naar het veen leiden. Ik kan het niet nalaten om even dat inkijkje te tekenen, met een paar hoge eiken op de voorgrond en een elzenzoom in de verte. De schildwacht komt even kijken en geeft te kennen dat het verboden is om en schets te maken van de versterkingen. We zullen er aan denken".

Eén van de huisjes bij het fort is de voormalige herberg de Klophamer waar het fort naar vernoemd is. De plek waar ooit de trekschuiten van en naar Amsterdam vertrokken. Na het fort en de Muinck Keizerbrug staat er een Rolpaal langs de Vecht. Een hulpmiddel bij de trekvaart die bij een binnenbocht voorkwam dat

het schip naar de kant getrokken werd. In de berm bij de Rolpaal groeit Boerenwormkruid, Knoopkuid en Kogellook.

"In het ongeluksjaar, Rampjaar, 1672 is tussen Utrecht en Nieuwersluis vrijwel alles platgebrand. Het slot Zuylen heeft daar toen niet van te lijden gehad en daaraan hebben we 't wel voor een groot deel te danken, dat het van binnen nog zo rijk en belangwekkend is. Behalve het eigenlijke slotpark ligt er wat meer zuidwaarts op Utrecht aan nóg een mooi bosje. Al met al is dit Zuylense bos het eerste perceeltje hout van betekenis, dat de trekvogels te zien krijgen wanneer ze in het voorjaar uit het zuidoosten komen opdagen. Dat worden we op deze april morgen ook gewaar, want het hele bos wemelt van de vogels. Nog voor we ze te zien krijgen hoorden we onophoudelijk welluidend gekweel in de twijgen. Daar zaten wel tweeduizend koperwieken verspreid in de kroon van bomen en takken van de heesters".

In dat 'bosje', het klei bos, ten zuiden van Slot Zuylen staan tussen juni en september velden met Groot heksenkruid, waarbij vooral de hoeveelheid aan planten grote indruk maakt. Ze komen maximaal tot hun recht tussen de gele bloemen van het Klein springzaad. Verder vind je er o.a. Bosandoorn, Bloedzuring, Geel nagelkruid en

Look-zonder-look. Je komt uit op de Slotlaan achter het slot.

"Het kleine Zuylen vind ik nu het allermooiste dorpje aan de Vecht. 't Ligt open en bloot aan 't heldere water, want de Vecht heeft er al lang zijn Utrechtse troebelheid overwonnen. Aardig kerkje, mooi rechthuis, rood met wit geblokte vensterluiken en door het zwaar geboomte schemert het oude kasteel".

Via het Toernooiveld volg je de 2^e Polderweg in noordelijke richting. De Polderweg en de wetering die er naast ligt lopen evenwijdig aan de oeverwal waarop het slot is gebouwd. Ze vormden in de 12^e eeuw de basis van de ontginning van het moerasgebied dat doorliep tot de Utrechtse heuvelrug. Om de 110 meter werd haaks op de wetering een afwateringssloot gegraven. Er is aan het gebied sinds die tijd weinig veranderd. Je komt uit bij een kleine wipwatermolen uit 1853, gebouwd om de polder Buitenweg droog te houden. Poldermolens worden vernoemd naar de polder in dit geval hebben we het over Wipwatermolen Polder Buitenweg. De grote molen die ernaast staat is een achtkante grondzeiler bovenkruier voor de polder Westbroek, dus: De molen van polder Westbroek uit 1753. Op het moment dat we er waren draaide de molen onbelast, met andere woorden de molen draaide 'voor de Prins'.

"Voorbij het Huis op Buren gaat de overkant er heel anders uitzien, daar raakt onze wandelstroom aan een grote straatweg. Vlak daar tegenaan ligt het Rijnkanaal en even daarachter het Staatsspoor, dus zowat alle mogelijke middelen van verkeer liggen zij aan zij. Langs de grote weg ruisen en ratelen de automobielen, want dit is de grote heerbaan die lijnrecht leidt van Maarsen naar Utrecht en die zo is gemaakt op last van Napoleon de Grote. Napoleon hield niet van kronkelwegen, hij had haast".

Het Huis op Buren heeft plaats gemaakt voor de uit drie kernen bestaande 21ste -eeuwse woonwijk Op Buuren. Men heeft zich bij de bouw van Op Buuren laten inspireren door de bouwstijl van woonkernen langs de Vecht zoals Loenen, Nieuwersluis en Nigtevecht.

"Onze weg langs de Vecht heeft aan de landzijde nu weer bomen gekregen voor het merendeel gladstammige beuken. Ook het

oude buiten 'Vegt en Steyn' het eerste buiten aan de oostzijde van de Vecht, heeft prachtig geboomte en daarnaast een heel oud koetshuis".

We laten Jac. P. Tijssen (heer met slappe hoed) en zijn metgezel (een dame in 't groen met grijze boa) alleen verdergaan, in de wetenschap dat zij voorbij 'Huis ten Bosch' staande gehouden worden door een forse luitenant van de infanterie met twee mannetjes met de opdracht: wilt u zo goed zijn hier even binnen te komen. De schildwacht van de watermolen heeft getelefoneerd en zij zijn 'geknipt'. Na een streng verhoor waarbij ze een aardige kijk hebben gekregen op de vaardigheid en de ernst van de militaire autoriteiten, mogen ze gaan.

Op de plek van de buitenplaats Vegt en Steyn, tegenwoordig Vechtenstein hebben eerder vier buitenhuizen gestaan, waarvan het huis op de foto het derde is. Het is in 1870 gebouwd op de plek van het eerste zeventiende-

eeuwse huis. In 1933 is het vervangen door het huidige huis met het groene dak. De militair op de voorgrond geeft aan dat de opname uit de mobilisatieperiode 1914-1918 stamt. Jan Wolters gebruikte de opname eerder bij zijn beschrijving van de Cultuur- en natuurhistorie van het landgoed 'Vechtenstein' te Maarssen, dat is uitgebracht als themanummer van de Historische Kring Maarsen, 14^e jaargang nummer 2, van september 1987. In het zelfde nummer is te lezen dat van de bijgebouwen alleen nog een deel van het 18de-eeuwse tuinhuis resteert in de Commelinhof, de stinzenplantentuin van IVN Vecht & Plassengebied in park Vechtenstein in Maarssen. In deze tijd van het jaar is de tuin een lust voor het oog. Tijdens de seizoenopening op 16 februari jl. maakte Burgemeester Reinders bekend dat het tuinhuisje de officiële monumentenstatus heeft gekregen. Als teken daarvan heeft hij het bijbehorende schildje op het huisje aangebracht.

Jaap Stavenhouter

Ontdek de wereld van reptielen en amfibieën met de RAVON Basiscursussen!

Ben je gefascineerd door slangen, hagedissen, kikkers, padden en salamanders? Dan is dit je kans om alles te leren over de reptielen en amfibieën van Nederland! RAVON biedt twee digitale basiscursussen aan, waarmee je in je eigen tempo deze bijzondere dieren kunt herkennen en begrijpen.

De Basiscursus Reptielen start op 2 april 2025 en de geheel nieuwe Basiscursus

Amfibieën begint op 28 april 2025. Beide cursussen bestaan uit meerdere online lessen en videomateriaal, afgestemd op het veldseizoen. Zo kun je je kennis direct in de praktijk toepassen.

Bij inschrijving ontvang je een cursuspakket met zoekkaarten en een veldgids. Na succesvolle afronding van een cursus krijg je een certificaat en een jaar lang het RAVON Tijdschrift.

Schrijf je in en verdiep je in de wondere wereld van reptielen en amfibieën! Meer informatie en inschrijven via ravon.nl/academy.

In 2003 heeft beeldend kunstenaar Marcel Blekendaal de polderwachter in het Hollandse landschap geïntroduceerd.

Een boswachter zonder bos, maar met weilanden.

De polderwachter maakt wandelingen in de polder, op klompen, met een polsstok.

Als "beeldend kunstenaar" werkt hij aan de verbeelding van de polder. Niet met objecten, niet met schilderijen, maar met spannende verhalen en af en toe een indrukwekkende gebeurtenis.

Uw "beeld van de polder" zal na de wandeling nooit meer hetzelfde zijn.

De polderwachter is een wandelend kunstwerk en vertelt verhalen.

Geïntroduceerd door zijn maker om het landschap niet verder in te vullen met fysieke objecten.

De polderwachter is even aanwezig, werkt aan een imaginair beeld en verdwijnt dan weer.

Hij laat niets anders achter dan zijn voetstappen.

Ja hoor, daar is ie weer: de vraag of ik een stukje wil schrijven voor de Bres.

Helaas net nu ik op vakantie ben in Noorwegen. En ik werk niet in mijn vakantie...

Maar een vakantiegroet kan natuurlijk wel.

Groeten uit Noorwegen

Noorwegen is al jaren ons favoriete vakantie-land. Als je van natuur houdt, je weet wel, die echte: 'niet door de mens gewijzigde omgeving of omstandigheden', dan hoef je in Noorwegen niet ver te zoeken. Er is heel veel ruimte waar de mens niet harkt, niet zaagt, niet asfalteert, kortom: niet beheert. Dus je kan struikelen, uitglijden of teken oplopen. En verdwalen. Er zijn wel bordjes of tekens op stenen en bomen, maar ook die worden niet altijd bijgewerkt of opgemerkt dus voor je het weet heb je de afslag (een haast onherkenbaar spoortje naar links (of rechts)) gemist. De Noorse natuur herbergt dus iets meer risico's dan onze Hollandse. Waarmee ik het risico dat Holland zich voor het grootste deel onder de zeespiegel bevindt en Noorwegen vele meters erboven maar even buiten beschouwing laat...

En ook als je van wandelen houdt, ben je in Noorwegen op de goeie plek. Waar je ook bent, ieder dorp, iedere stad heeft een klein paadje waarlangs je fantastische wandelingen kan maken. We stonden ooit in Bergen op een vreselijke camper-camping. Maar na

honderd meter lopen was daar die ontsnappingsroute: langs een riviertje, een waterval en een steile rotswand. Met grote kans op mooie ontmoetingen onderweg: herten, bevers, elanden, vis- en zeearenden, honderden mossen en maar heel af en toe een stugge Noor. En als beloning een fantastisch uitzicht vanaf de top van een berg. Ut på tur, aldri sur.

Maar laatst waren we op het Noorder filmfestival in Leeuwarden. Daar zagen we een film over de stand van de Noorse natuur. Een film met een zwart randje: het aantal papegaaiduikers op Runde loopt heel hard terug en als je goed inzoomt op de rotsen waar de Jan van Genten broeden zie je dooie vogels hangen die vast zijn blijven zitten in de visnetten die ze gebruiken voor hun nesten. Het gaat niet goed met de waterkwaliteit, de walvissen hebben last van de opwarming van de oceaan en rendieren worden in hun trekroutes gedwarsboemd door skigebieden en windturbines. De zon schijnt er niet altijd zullen we maar zeggen.

Wij zijn ondertussen op de terugweg vanaf Trondheim: drie dagen in de trein. Maar we moeten nog een keer terug. Elanden hebben we gezien, dikke pakken sneeuw, herten, bevers en een treinrit als door een modelspoorbaanlandschap. Maar dat Noorderlicht, dat heeft nog niet op ons geschenen...

De polderwachter

De Rietzanger

In Nederland broeden steeds meer Rietzangers; welke factoren kunnen ten grondslag liggen aan dit succes?

Sinds de eeuwwisseling is de Nederlandse populatie van rietzangers ruim verdubbeld. Deze Afrikaganger staat bekend als een soort die sterk afhankelijk is van natte omstandigheden in de Sahel. Maar is dat het hele verhaal? Weinig vogels laten zo'n sterk verband zien tussen de natte omstandigheden in hun overwinteringsgebied en hun aantallen in het broedseizoen. Aanhoudende droogte tussen 1972 en 1992 in de Sahel deed het aantal Rietzangers in Nederland kelderen. Inmiddels is de Sahel weer wat natter geworden en zien we herstel van de soort. Maar hoewel de vochtigheid in de Sahel de laatste drie decennia min of meer stabiel was, blijft de soort in Nederland als broedvogel in aantallen toenemen. Deze toename kan drie oorzaken hebben: er komen meer vogels uit het ei, de overleving van vogels neemt toe, of er is een influx van vogels van elders. Door analyse van gegevens van het Broedvogel Monitoring Project, ringgegevens, waarnemingen via LiveAtlas en data over de overstromingsvlakte in de Sahel heeft SOVON uitgezocht wat ten grondslag kan liggen aan het succes van de Rietzanger.

Zingen tot augustus De eerste Rietzangers arriveren tegenwoordig in de tweede helft van maart. In april volgt de hoofdmacht en is de zang van de rietzanger in veel moerasgebieden, rietlanden en sloten te horen. In deze maand worden ook de paren gevormd. Tussen 1993 en 1995 piekte de eileg van Rietzangers in de Weerribben – een groot natuurgebied in NW Overijssel – van 10 tot 25 mei, waarna nog tot halverwege juli beginnende nesten werden gevonden. Als een nest is gestart, zingen de mannetjes een stuk minder, maar tot ver in juli worden zingende Rietzangers gehoord, soms zelfs nog in augustus. De Sahel Deze zone is van levensbelang voor overwinterende Rietzangers. Tussen 1979 en 2000 verminderde de regenval die van juli tot en met september de rivieren van West-Afrika aanvult. In die periode nam ook het aantal 'SOVON-atlasblokken' waarin

Rietzangers Nederland gevestigd waren met 26% af. Van 1960 tot ongeveer 1995 is er een sterke samenhang tussen de oppervlakte van het overstromingsgebied in de Nigerdelta en de aantallen broedparen van de Rietzanger in het volgende broedseizoen. Vanaf begin jaren negentig kwam de regen weer terug in de Sahel en begon ook het aantal Rietzangers in Nederland te stijgen. Vanaf 1995 gebeurt er echter iets opvallends: het sterke verband tussen neerslag in de Sahel in Rietzangers in Nederland begint te verminderen. Terwijl de neerslagsituatie in de Nigerdelta min of meer stabiel blijft, nemen de aantallen Rietzangers in Nederland nog steeds toe. Is er iets veranderd in de omstandigheden in eigen land? Meer moeras Een veel genoemde oorzaak is de toename van geschikte gebieden voor moerasontwikkeling in Nederland. Niet alleen de Rietzangers profiteren daarvan, ook andere moerasvogels doen het de laatste tijd goed; met name de soorten van struiken, ruigten en jonge moerasbossen. Zoals bijvoorbeeld de Blauwborst, waarvan nu meer dan zeven keer zoveel paren in ons land broeden dan in 1984. Vogels die strikt gebonden zijn aan het riet, hebben het moeilijker door het verdwijnen van rietkragen, waardoor met name overjarig riet schaars geworden is. Een soort als de Grote Karekiet is daardoor dan ook sterk afgenomen in de afgelopen drie decennia. Eerder terug uit Afrika Een andere oorzaak voor het succes van de Rietzanger zou in klimaatverandering kunnen liggen. In vergelijking met de mid-tachtiger jaren komen de Rietzangers steeds eerder terug uit hun overwinteringsgebieden. Zo'n veertig jaar geleden kwamen de eerste vogels terug in april, terwijl tegenwoordig al in maart de terugkeer op gang komt. Daardoor zou het aantal succesvolle eerste legfels – die meestal groter zijn – kunnen toenemen en ook meer tweede legfels succesvol kunnen zijn. Echter, de gegevens uit diverse metingen laten geen stijging zien van de reproductie index of de overleving van eerstejaars vogels. Verschuiving broedgebied Een andere verklaring kan zijn dat het broedgebied door klimaatverandering noordelijk opschuift en dat de broedgebieden

in Nederland worden opgevuld met vogels van elders. In dat geval zouden de aantallen in het noorden harder moeten stijgen dan in het zuiden. Vergelijking van de kaarten van de Europese broedvogelatlas laat zien dat aan de zuidelijke rand van het verspreidingsgebied de soort is verdwenen en er in het noorden broedgebied is bijgekomen. Zonnige toekomst? Daar lijkt het wel op. De populatie van de Rietzanger neemt in Nederland nog steeds in aantal toe, hoewel de snelheid van deze toename inmiddels wat is afgezwakt. In veel moerassen zijn de aantallen inmiddels gestabiliseerd, maar in andere gebieden zet de toename nog door. In veel agrarische gebieden, waar de soort zich kan redden in brede sloten met rietkragen, nemen de aantallen nog steeds toe.

Zelf een keer het gedrag en zang van baltsende Rietzangers zien en horen? Ga dan mee met de excursies die de Vogelwerkgroep in het voorjaar organiseert in natuurgebieden zoals de Waverhoek, de Groene Jonker en het Bert Bospad. Klik hier voor de activiteiten kalender: <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied/natuuractiviteiten/>

Annelies Speksnijder

Bron: Zonnige toekomst voor de Rietzanger in Nederland; Marcel Wortel, Albert de Jong & Chiel Boom. Sovon nieuws 37e jaargang, september 2024, pp 6-9.

Vecht en plassen *actief*

Voorjaar in de Commelinhof

Op zondag 16 februari was de opening van de stinzentuin de Commelinhof. Het begin van een nieuw seizoen dat feestelijk geopend werd. Onze voorzitter heette de bezoekers van harte welkom; in het speciaal de burgemeester. Er was door het IVN Vecht en Plassengebied een monumentenschildje aangevraagd voor het tuinhuisje. Burgemeester Reijnders schroefde dit monumentenschildje vast op de muur van het tuinhuisje, waarschijnlijk het kleinste gebouw dat nu op de gemeentelijke monumentenlijst staat. Na het drinken van een heerlijke winterse drank en eten van lekkers kon het publiek genieten van de eerste voorjaarsboeiers, zoals de verschillende soorten sneeuwklokjes, winterakonieten, krokussen en armbloemig look. Ook toevallige wandelaars wipten even de tuin binnen. En het zonnetje was er ook.

Vanaf zondag 16 februari tot zondag 18 mei is de tuin weer voor het publiek geopend. Van 13.30 uur tot 16.30 uur zijn een aantal IVN-ers aanwezig om vragen van het publiek te beantwoorden. Het is dan weer volop genieten van al het moois dat de tuin elke keer weer te bieden heeft.

Op zaterdag 1 maart was de eerste werkdag in de Commelinhof. Doel was het verwijderen van het armbloemig look, een plantje met mooie bloemen dat zich snel vermeerderd in de hele tuin. Vandaar dat we deze plant willen proberen terug te dringen. Naast de werkgroep waren nog twee andere mensen die ons daarbij geholpen hebben; zij worden erg bedankt voor hun hulp. Kon je niet op deze dag dan kan je terecht op een volgende werkdag in april.

Op vrijdag 14 maart was de jaarlijkse NL-Doetdag waar we elk jaar aan mee doen. Op deze dag pakken we grote klussen aan omdat we dan meer hulp van buitenaf krijgen. Deze keer was er een team van de RABO-bank en twee personen van Interrail. De

afrastering werd aangepakt, een stenen muurtje werd verplaatst en een pad langs de sloot kreeg een leuning. Daarnaast werd er gesnoeid en het armbloemig look verwijderd. Door de koude wind was het minder aangenaam om te werken in de tuin dan gewoonlijk. We zijn daarom ook wat eerder gestopt.

Een lange winter, wat te doen?

De winter is niet de meest actieve periode bij het IVN. De natuur ligt een beetje stil, het weer is slecht, of koud, of allebei, de bomen zijn kaal en de modder alom aanwezig. Toch hebben we niet altijd geduld om te wachten tot het weer helemaal lente is. Wat kan er nog wel, wat zijn de mogelijkheden? Dat valt nog mee: Een fossielenexcursie, vogeltelling, wat-kunnen-we-doen-in-de-tuin-voor-de-dieren-in-de-winter, een stinzenplantenexcursie en bomen herkennen in de winter.

Vandaar dat we op 1 maart een stadsnatuurexcursie hebben georganiseerd om naar stinzen en knoppen te kijken. We kozen voor Bloeyendaal aan de oostkant van Utrecht. Bloeyendaal is een bijzonder natuurpark binnen de stad met mooie wandelpaden, bloemenweiden, een heemtuin, een wildakker, een amfibieënpoel, ringslangbroeihopen en een stukje bos.

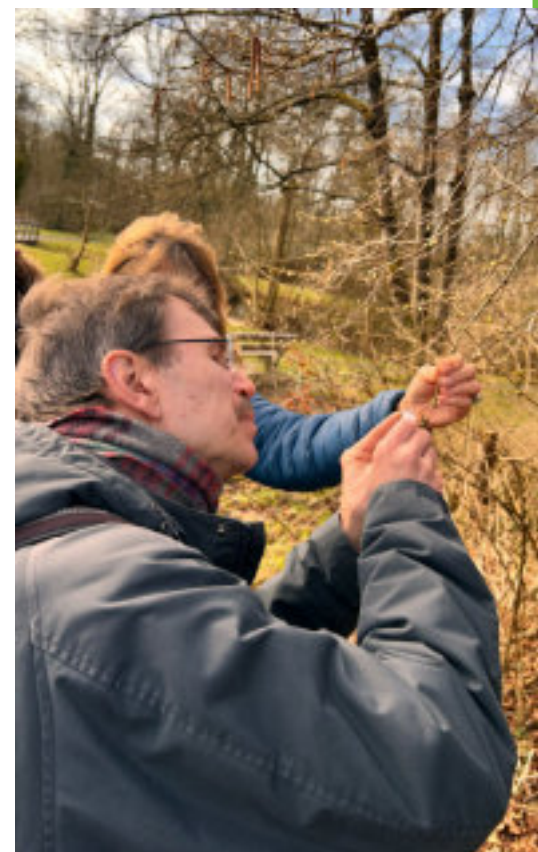
Voor het herkennen van de knoppen van bomen gebruikten we onder meer de knoppenzoekkaart van het IVN te vinden via: https://www.ivn.nl/app/uploads/sites/29/2023/03/Knoppen-IVN_Bijlage-E_Zoekkaart-knoppen.pdf, en de herkenningskaart takken en knoppen van Jasper de Ruiter.

Een aantal kale bomen is goed te herkennen aan de knoppen, bij andere valt het niet mee. Soms word je een beetje geholpen door naar de schors te kijken, katjes, proppen, nog aanwezige vrucht(rest)en of blad op de grond onder de boom. Bomen en struiken die we zagen en herkenden waren onder meer: beuk, haagbeuk, els, hazelaar, populier, wilg, es, zomereik,

kardinaalsmuts, vlier, gele kornoelje (al in bloei), rode kornoelje en meidoorn.

Ook de stinzenflora is een geweldige mogelijkheid om te genieten van de ontluikende lente. In het park zagen we 3 soorten (minstens) sneeuwklokjes, winterakonieten, bonte en boerenkrokus, lenteklokjes, wilde narcissen en al een enkele sterhyacint, een zomerklokje en een holwortel. Van de daslook en de aronskelk waren alleen nog maar bladeren zichtbaar.

Waar we nog meer iets over konden vertellen waren paddenstoelen (fluweelpootje en judasoor), mossen, dode bomen en hun functie, de historie van de stinzenplanten en iets over de jaarcyclus van bomen. Als laatste hadden we nog een beleefmoment: met ogen dicht even in de zon genieten van de vogelgeluiden (en proberen de autogeluiden weg te filteren). Wat begon als een koude winterse ochtend kreeg in de middag mede door een warmte van zon toch al een lentegevoel.

De werkgroepen in het Vecht en Plassengebied

Paddenstoelenwerkgroep

Contactpersoon:

Hanni Meulemans

Email: paddenstoelen@ivnvechtplassen.nl

In het najaar iedere vrijdagochtend op paddenstoelenjacht

Jeugdwerkgroep en scharrelkids

Contactpersoon: Marijke Zoetelief

Email: jeugd@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep Commelinhof

Contactpersoon: Minke Schröder-Baron

Email: commelinhof@ivnvechtplassen.nl

Gehele jaar iedere vrijdagochtend open voor onderhoud.

Voor het publiek op zondagmiddag van half februari tot half mei open.

Adres: Park Vechtenstein, Maarssen

Waterwerkgroep

Contactpersoon: Marijke Zoetelief

Email: water@ivnvechtplassen.nl

Vleermuizenwerkgroep

Contactpersoon: Hettie Luijten

Email: vleermuizen@ivnvechtplassen.nl

Wandelingenwerkgroep

Contactpersoon: Willemien Valewink

Email: wandelgroep@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep excursies

Contactpersoon: Truus Lefebber

Email: excursies@ivnvechtplassen.nl

Aanvraag excursies: Truus Lefebber

Email: secretariaat@ivnvechtplassen.nl

Vogelwerkgroep

Contactpersoon: Joop Bouwman

Email: vogels@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep Stadsnatuur

Contactpersoon: Titia Kan-Boot Email:

stadsnatuur030@ivnrecht.nl

Werkgroep Geopark

Contactpersoon: Annelies Speksnijder

Email: geopark@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep natuurkoffer

Contactpersoon: Truus Lefebber

Email: natuurkoffer@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep Leidsche Rijn

Contactpersoon: Jan-Willem van der Reek

Email: leidscherijn@ivnvechtplassen.nl

Het bestuur

Voorzitter: Hans van Loenhoud

Email: voorzitter@ivnvechtplassen.nl

Secretaris: Truus Lefebber

Email: secretariaat@ivnvechtplassen.nl

Penningmeester: Terenia de Reus

Email: penningmeester@ivnvechtplassen.nl

Bankrekening: Triodosbank

NL28 TRIO 0788 8854 99 t.n.v.

IVN afd. Vecht en Plassengebied

Bestuursleden: Kees Goossen,

Monique ten Hagen

Contactpersonen vanuit het bestuur naar de werkgroepen

Hans: stadsnatuur, regio, Leidsche Rijn

Truus: NGO, vogel en vleermuis, activiteiten, wandelwerkgroep

Terenia: paddenstoelen, Commelinhof

Monique: jeugd en water, vertrouwenspersoon, communicatie, activiteiten

Kees: natuurcursus, regio, communicatie, activiteiten

Vertrouwenspersoon

Tineke Schermerhorn

Haar emailadres is

vertrouwenspersoon@ivnvechtplassen.nl

Nog wat werkgroepen

Werkgroep communicatie

Contactpersonen

De Bres: Jan van Schooten

Email: debres@ivnvechtplassen.nl

PR en communicatie: Anina Jonker, Truus Lefebber, Kees Goossens

Email:

communicatie@ivnvechtplassen.nl

Website: Richard Tukker

Email: webmaster@ivnvechtplassen.nl

Social media: Anina Jonker, Aleysa Korver

Email: social@ivnvechtplassen.nl

De Bresbrief: Anina Jonker,

AnneMarie Beekman

Email: nieuwsbrief@ivnvechtplassen.nl

Cursuswerkgroepen

Werkgroep natuurcursus

Contactpersoon: Kees Goossens

Email: natuurcursus@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep Stadsnatuur

Contactpersoon: Joke van der Ham

Email: stadsnatuur030@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep Natuurgidsenopleiding

Contactpersoon: Joop Bouwman

Email: natuurgidsenopleiding@ivnvechtplassen.nl

Werkgroep moestuinieren

Contactpersoon: Richard Tukker

Email: moestuiniieren@ivnvechtplassen.nl

Van de ledenadministratie

Beste mede IVN-ers,

Sinds de vorig uitgave van de Bres hebben we twee nieuwe leden mogen verwelkomen.

Graag heet ik Rachél Gerrits en Carline van den Dool hartelijk welkom bij onze afdeling.

Daarmee komt de teller op 303 leden.

Ik hoop dat de nieuwe leden veel plezier gaan beleven aan hun lidmaatschap.

Eugenie Weenink

Ledenadministratie

Excursie rugzak en vlag

De volgende personen hebben een excursie rugzak en vlag.

Hanni Meulemans,

Titia Kan-Boot,

Hettie Luijten,

Marijke Zoetelief en

Ineke van Werven.

Online media afdeling:

www.ivn.nl/vecht-en-plassengebied

www.facebook.com/ivnvechtplassen

<https://www.facebook.com/groups/292630307552505>

Stadsnatuur Utrecht:

www.ivn.nl/ivnstadutrecht

www.facebook.com/groups/ivnstadutrecht

www.instagram.com/ivnstadutrecht

www.twitter.com/ivnstadutrecht

Natuurwekdag in de Commelinhof

Aan de heer/mevrouw:

www.editoo.nl

Indien onbestelbaar dan graag retour zenden aan:
Ledenadministratie IVN Vecht en Plassengebied, t.a.v. Eugenie Weenink, Boomstede 505, 3608 BK Maarssen